

Alleen samen kunnen zij de vrede winnen

Eind vorig jaar overhandigden Palestijnse kerkleiders in Utrecht het document 'Uur van de waarheid' aan vertegenwoordigers van Nederlandse kerkgenootschappen. Eind juni kwam de Nederlandse Bisschoppenconferentie met een reactie hierop. In hun reactie met de titel 'Als één lid lijdt...', schrijven de bisschoppen onder meer dat ze een tweestatenoplossing als "de beste kans" zien "om de rechten van beide partijen in het conflict te honoreren".

De Nederlandse Bisschoppenconferentie kwam op 22 juni met een verklaring waarin ze aangeeft het document 'Uur van de waarheid – Een woord van geloof, hoop en liefde uit het hart van het Palestijnse lijden' met aandacht te hebben gelezen. Naar aanleiding daarvan schrijven ze de katholieke geloofsgemeenschap in Nederland het volgende in overweging te willen nemen.

"De conferentie waardeert de inspanning van de betrokken christenen in het Heilig Land om tot één tekst te komen, die voortkomt uit hun geloof en inspiratie en door Palestijnse christenen breed gedragen wordt.

De conferentie beseft dat het document een oproep verwoordt die is samengesteld op basis van uiteenlopende visies onder de christelijke Palestijnen. De conferentie is zich ook bewust van innerlijke spanningen binnen de tekst en van wat er niet – of niet expliciet – gezegd wordt, maar dat mag de aandacht niet afleiden van de diepere intenties van het document.

De bisschoppenconferentie voelt dat zij staat in het span-

ningsveld tussen enerzijds de verbondenheid met de Palestijnse christenen in het Heilig Land en anderzijds de band met het Joodse volk, zowel in Nederland als in de staat Israël – een band die sinds het Tweede Vaticaans Concilie ingrijpend vernieuwd is.

Deze dubbele verbondenheid met 'gewone mensen' aan beide zijden van het conflict vormt met de complexiteit van de politieke situatie en haar historische achtergronden de onderliggende zorg van onze reactie.

Lijden aan beide kanten

Paus Johannes Paulus II wees erop, dat de co-existentie tussen beide volken – Israëli's en Palestijnen – niet door wapengeweld tot stand gebracht kan worden. De paus wees op het lijden aan beide kanten: het lijden van de Palestijnen, [...] die de afgelopen decennia gedwongen leven in een staat van voortdurende bezetting en zo als het ware object van collectieve bestraffing geworden zijn; het lijden van de Israëli's, die leeft met een

Kairos-document

Op 11 december 2009 presenteerde een aantal Palestijnse christenen te Bethlehem het document: 'Het uur van de waarheid: een woord van geloof, hoop en liefde uit het hart van het Palestijnse lijden.' De opstellers van het document vertegenwoordigen diverse kerken en kerkelijke organisaties uit het Midden-Oosten. Met hun geschrift vragen de Palestijnse christenen de internationale gemeenschap op te komen voor vrede en gerechtigheid, want – zo stellen zij – momenteel wordt vooral geprobeerd de crisis in de Palestijnse gebieden te beheersen maar wordt er niet gezocht naar een blijvende oplossing voor de lange termijn. De opstellers

noemen hun oproep een Kairos-document (*kairos* is Grieks voor 'tijd', 'het juiste moment'), een verwijzing naar het Kairos-document uit 1985, waarin zwarte Zuid-Afrikaanse theologen de kerken uitdaagden stelling te nemen tegen de apartheid.

Een Nederlandse vertaling van het document werd 22 december 2009 door Palestijnse kerkleiders aan hun Nederlandse collega's aangeboden in de Domkerk in Utrecht. Naar aanleiding van het document overhandigden de voorzitter en scriba van de Protestantse Kerk in Nederland op 18 februari een brief aan de ambassadeur van Israël, waarin aandacht gevraagd werd voor 'het lot van het Palestijnse volk'. Deze brief riep felle reacties op, zowel in de eigen kerk als aan Joodse zijde.

Tekening op de Israëliëse muur in Bethlehem

permanent gevoel van onveiligheid, ingegeven door (de angst voor) terreuraanslagen. Geconfronteerd met deze menselijke tragedie mag niemand onverschillig blijven. Ongeacht om welke etnische groep het gaat, voor het doden van weerloze burgers is geen enkele rechtvaardiging.

De conferentie neemt de intentie van het 'Uur van de waarheid' terdege serieus: een noodkreet van christenen in de bezette gebieden over de benarde situatie van het Palestijnse volk, die door de christenen in Israël wordt ondersteund. De conferentie leest de tekst zoals de ondertitel zelf het aanduidt: als "een woord van geloof, hoop en liefde" – een boodschap die ook Joden en Israëli's insluit.

De conferentie stelt vast dat het document elke vorm van terreur en terrorisme (van welke zijde ook) afwijst als een weg die niet voert naar een oplossing maar naar meer lijden, zowel voor de Palestijnse als voor de Israëliëse bevolking. Steeds duidelijker wordt dat noch de Israëli's noch de Palestijnen het conflict met geweld kunnen winnen. Alleen samen kunnen zij de vrede winnen.

Tweestatenoplossing

De bisschoppenconferentie volgt de beleidslijn van de H. Stoel dat een tweestatenoplossing de beste kans biedt om de rechten van beide partijen in het conflict te honoreren: veiligheid voor de burgers, volmondige erkenning van het bestaansrecht van de staat Israël en het recht op zelfbeschikking en ontplooiing voor het Palestijnse volk in een eigen staat. Hier gaat een vergelijking met het vroegere Kairos-document uit Zuid-Afrika mank: daar ging het om een

vreedzaam samenleven in één ongedeelde staat, bij Israël en de Palestijnse Gebieden gaat het om de vreedzame co-existentie van twee staten.

De conferentie verwijst naar de toespraken die paus Benedictus XVI gehouden heeft tijdens zijn bezoek aan het H. Land in 2009. In het bijzonder maakt de conferentie zich zorgen over de positie van de christenen op de Westelijke Jordaanoever.

De bisschoppenconferentie roept alle betrokkenen – in het Midden-Oosten, maar ook in Nederland – op om te

"Voor de gelovigen in Nederland is het goed te beseffen dat beide partijen in het conflict hun eigen politiek en theologisch 'discours' hebben."

blijven zoeken naar een oplossing die rechtvaardig is voor beide partijen in het conflict, naar vrede op basis van verdragen, op basis van vertrouwen, de vrede in het hart van mensen.

Ieder een eigen discours

Voor de gelovigen in Nederland is het goed te beseffen dat beide partijen in het conflict hun eigen politiek en theologisch 'discours' hebben. Het is wijs om je als christen in Nederland niet eenzijdig te identificeren met het 'discours' van één van de twee partijen, maar open te staan voor en betrokken te zijn bij mensen die in beide samenlevingen werken aan vrede die zijn grondslag vindt in menselijke waardigheid. Eenzijdige en ongeclausuleerde steun aan één van de conflictpartijen draagt niet bij aan een oplossing in het Midden-Oosten en kan in Nederland alleen maar leiden tot polarisatie en vervreemding tussen hen die zich identificeren met Israël dan wel de Palestijnen.

De conferentie erkent dat de economische en culturele ontwikkeling van de Palestijnen door de militaire bezetting en isolatie van de Palestijnse gebieden ernstig wordt belemmerd. In dit verband dringt de conferentie erop aan dat de voortdurende annexatie van Palestijns land moet worden gestopt en ongedaan gemaakt. Er mag geen pro-

fijt worden getrokken van deze annexaties. De daarvoor geldende juridische regels in het handelsverkeer, zoals die ook van toepassing zijn tussen de EU en landen in het Midden-Oosten, dienen strikt in acht genomen te worden ter bescherming van internationale rechten van het Palestijnse volk. Economische sancties tegen Israël zelf wijst de bisschoppenconferentie af: deze zullen alleen bijdragen aan het lijden van de meest kwetsbare groepen en niet aan het realiseren van een rechtvaardige en duurzame vrede.

De conferentie pleit voor Nederlands en Europees beleid dat de economische en culturele ontwikkeling van de Palestijnse Gebieden bevordert met de uitdrukkelijke voorwaarde dat deze steun bijdraagt aan vreedzame verhoudingen in de regio. Deze ontwikkeling ziet de conferentie als een voorwaarde voor duurzame vrede en veilig-

heid. De bisschoppen roepen Israël en de Palestijnen op om samen te werken voor de economische opbouw van het gebied.

Meer doortastendheid

De conferentie hoopt op een spoedige en reële hervatting van de besprekingen tussen Israël en de Palestijnse Autoriteit. De conferentie doet dit mede vanwege de grondtoon van het document: zorg om de groeiende uit-zichtloosheid voor een jonge generatie – een gebrek aan perspectief dat gemakkelijk tot wanhoop kan leiden. Paus Johannes Paulus II wees al op de eigen rol van de internationale gemeenschap: haar bemiddeling tussen de partijen in het conflict aanbieden om de voorwaarden te scheppen voor een vruchtbare dialoog die vrede bespoedigt. Een meer doortastende en consistente inspanning moet ertoe bijdragen dat een einde komt aan de eindeloze spiraal van vergelding.

De conferentie roept Nederlandse gelovigen op, bij hun pelgrimage naar het Heilig Land ook de christelijke Palestijnen te ontmoeten om de compassie met hen in een persoonlijk contact tot uitdrukking te brengen. Tot slot vraagt de conferentie aan alle gelovigen in Nederland om te bidden voor duurzame vrede en rechtvaardigheid voor de beide volken in het Heilig Land." •